

Jak technologie zmieniają rolę nauczyciela?

DOI: 10.47050/jows.2024.4.39-45

Technologia wkracza do sal lekcyjnych w zawrotnym tempie, stawiając nauczycieli przed wyzwaniem dostosowania swoich metod do cyfrowych narzędzi edukacyjnych. Aplikacje, e-learning i AI wprawdzie wzbogacają nauczanie, ale za zmianami w tym obszarze niełatwo nadążyć. Aby skutecznie wspierać uczniów, nauczyciele muszą z jednej strony być facylitatorami, którzy organizują, opracowują i zarządzają lekcją dążąc przy tym do równego zaangażowania wszystkich uczestników, z drugiej – mentorami, przekazującymi fakty, ale i uczącymi krytycznego myślenia.

Współczesne wyzwania w obszarze edukacji wymagają przemyślenia tradycyjnych podejść do nauczania i uczenia się. Szczególnie zmieniające się warunki społeczne, technologiczne i kulturowe wpływają na sposób, w jaki przekazywana jest wiedza. Nauczyciele, jako kluczowi aktorzy w tym procesie, muszą dostosować swoje metody i strategie do nowych realiów, w których media odgrywają coraz ważniejszą rolę. W obliczu nieustannych zmian w dynamice społeczeństw oraz globalizacji wpływającej na kształtowanie norm edukacyjnych istotnym staje się zatem pogłębienie rozważań nad rolą mediów w edukacji oraz zmieniających się ról nauczyciela w tym kontekście. Rewolucja medialna, będąca kluczowym fenomenem współczesności (Zarzycka 2014: 321), skłania do dokładnej analizy jej wpływu na redefinicję ról nauczyciela w glottodydaktyce oraz adaptację metod i narzędzi dydaktycznych do nowoczesnych wymogów edukacyjnych. Wspomniany postęp w zakresie mediów oraz ich integracja w procesie dydaktycznym na różnych szczeblach edukacyjnych są ściśle związane z rozwojem zaawansowanych technologii komunikacyjnych.

Wyzwania i kierunki rozwoju mediów

Już w drugiej połowie XX wieku intensywnie promowano konieczność systematycznej integracji mediów w proces dydaktyczny, podkreślając ich rolę w przekazywaniu wiedzy oraz kształtowaniu umiejętności metapoznawczych uczniów. Przełomowym wydarzeniem dla rozwoju edukacji medialnej było zorganizowane przez UNESCO w 1982 roku seminarium ekspertów w niemieckim Grünwaldzie (Ratajski 2019: 8). Powstała na jego zakończenie Deklaracja Grünwaldzka (1982) otworzyła nowe możliwości dla edukacji medialnej na arenie międzynarodowej. Był to pierwszy dokument, który sugerował wprowadzenie edukacji medialnej na wszystkich poziomach systemu edukacji – od przedszkola po kształcenie dorosłych – a także zwracał uwagę na konieczność szkolenia kadry nauczycielskiej, rozwijania badań oraz współpracy międzynarodowej w tym zakresie (Ratajski 2019: 8). Szczególnie rosnąca wszechobecność źródeł informacji spoza szkoły, takich jak internet, media społecznościowe, podcasty czy platformy edukacyjne, spowodowała, że chętniej wykorzystywano te zasoby w procesie dydaktycznym.

Integracja tych zróżnicowanych mediów w edukacji nie tylko wzbogaca materiały dydaktyczne, lecz także umożliwia uczniom dostęp do aktualnych, różnorodnych treści i perspektyw, które wspierają rozwój kompetencji krytycznego myślenia oraz samodzielnego poszukiwania informacji. Dzięki technologiom proces nauczania staje się elastyczniejszy i dostosowany do potrzeb współczesnych uczniów, integrując

KONRAD MISZKIEWICZ
Zespół Szkół Łączności
im. Mikołaja Kopernika w Poznaniu

globalne źródła wiedzy z lokalnymi ramami edukacyjnymi. Szybko zauważono jednak, że choć większość nauczycieli jest świadoma nieuchronności wpływu atrakcyjnych i wszechobecnych źródeł informacji spoza szkoły na młodzież, to jednak w praktyce edukacyjnej jedynie nieliczni pedagodzy efektywnie i racjonalnie wykorzystywali te zewnętrzne doświadczenia uczniów, włączając je w sposób systematyczny do zorganizowanego procesu nauczania (Zborowski 1967, za: Tabora-Marcjan 2002: 249). Wówczas pojawił się wyraźny rozdźwięk między rosnącym potencjałem medialnym a rzeczywistymi umiejętnościami nauczycieli w zakresie stosowania mediów. Pomimo licznych prób wprowadzenia innowacyjnych metod brak odpowiednich strategii oraz niedostateczne wsparcie szkoleniowe sprawiały, że pedagodzy często nie potrafili w pełni wykorzystać medialnych zasobów. Efektem był zaledwie niewielki wpływ mediów na proces kształcenia, co uwidoczniło potrzebę dalszego doskonalenia i systematyzowania podejść dydaktycznych. Celem takich działań miałyby być efektywne wykorzystywanie medialnych źródeł w edukacji i zbliżenie praktyki dydaktycznej do nowoczesnych standardów. Współcześni specjaliści zajmujący się glottodydaktyką oraz badaniem procesów akwizycji językowej powinni dlatego posiadać zintegrowaną wiedzę dotyczącą wykorzystania mediów w pedagogice językowej (Zarzycka 2014: 321). Niezbędne jest zatem, aby nauczyciele byli w stanie elastycznie dostosowywać swoje strategie dydaktyczne do dynamicznego rozwoju technologii edukacyjnych, uwzględniając najnowsze narzędzia i aplikacje, które mogą wspierać skuteczne uczenie się języków obcych. Integracja mediów powinna być realizowana w sposób, który nie tylko ułatwia przyswajanie materiału, lecz także angażuje uczniów, stymulując ich motywację i interakcję z treściami edukacyjnymi.

W świetle powyższych rozważań kluczowym krokiem w badaniu wpływu rewolucji medialnej na dydaktykę językową jest przede wszystkim dokładne zrozumienie definicji oraz funkcji mediów w kontekście edukacyjnym. Precyzyjne określenie, czym są media i jaką odgrywają rolę w procesie dydaktycznym, jest niezbędne dla pełnego uchwycenia ich wpływu oraz efektywnego wykorzystania. Definiowanie mediów w kontekście ich funkcji edukacyjnych umożliwia nie tylko klarowne rozróżnienie pomiędzy różnymi ich formami, lecz także zrozumienie specyficznych wyzwań i potencjałów związanych z ich integracją w procesie nauczania. Według Izabeli Marciniak i Renaty Rybarczyk (2005: 103) media obejmują wszelkie zasoby wykorzystywane przez nauczycieli do przekazywania treści, wyjaśniania zagadnień oraz wspierania lub umożliwiania określonych procesów dydaktycznych. Wśród tych mediów znajdują się przede wszystkim podręczniki drukowane, które od lat są jednym z najczęściej używanych narzędzi w nauczaniu języków obcych. Współcześnie coraz częściej pojawiają się jednak opinie, że ich era zbliża się ku końcowi (zob. Funk 2001: 279). W ciągu kilku lat mogą one zostać całkowicie zastąpione przez innowacyjne, oferujące nowe możliwości media cyfrowe, takie jak aplikacje edukacyjne, platformy e-learningowe oraz narzędzia wykorzystujące sztuczną inteligencję (ang. *artificial intelligence* – AI). Dzięki temu proces nauczania może zostać lepiej dostosowany do indywidualnych potrzeb uczniów: aplikacje mobilne umożliwiają bowiem naukę języków obcych w dowolnym miejscu i czasie, a platformy e-learningowe mogą integrować różne formy multimedialne, takie jak wideo, interaktywne ćwiczenia czy gry edukacyjne. Tego typu zróżnicowanie narzędzi i środków może zwiększać zaangażowanie i motywację uczniów. Natomiast technologie oparte na AI, jak systemy rekomendacyjne, adaptacyjne platformy edukacyjne oraz inteligentni asystenci edukacyjni, umożliwiają personalizację procesu nauczania, dostosowując materiały dydaktyczne oraz metody pracy do indywidualnych potrzeb i stylów uczenia się uczniów.

Ewolucja roli nauczyciela: facylitator i mentor w erze cyfrowej

Wykorzystanie nowoczesnych technologii w nauczaniu przyspiesza zmiany w sposobie uczenia, co wymaga przemyślenia dotychczasowych metod oraz zmiany podejścia do relacji między nauczycielem a uczniem (por. Böttcher 2013). Integracja cyfrowych narzędzi z tradycyjnymi formami nauczania stwarza nowe możliwości, które mogą wzbogacić proces edukacyjny

i poprawić interakcję w klasie. Taka hybrydyzacja przyczynia się do powstania zintegrowanego ekosystemu dydaktycznego, w którym media cyfrowe odgrywają rolę integralną podczas bezpośrednich sesji edukacyjnych oraz pełnią funkcję komplementarną, rozszerzając i pogłębiając doświadczenia edukacyjne (Böttcher 2013). Empiryczne badania potwierdzają istotność tego zjawiska. Analiza przeprowadzona przez Magdalenę Białek w 2016 roku (Białek 2017) w kontekście nauczania języka niemieckiego w ówczesnych wrocławskich gimnazjach ukazuje jednoznacznie, że integracja multimediów jest postrzegana przez uczących się jako kluczowy czynnik podnoszący efektywność dydaktyczną. Wyniki badania wskazują, że 68% jego uczestników identyfikuje technologiczne innowacje jako istotny element mogący znacznie wpłynąć na jakość nauczania. Dodatkowo niemal 80% respondentów wyraża chęć, by multimedia stały się integralną częścią zajęć z języka niemieckiego, co podkreśla rosnącą tendencję do wykorzystania nowoczesnych narzędzi w codziennym kształceniu. Wnioski te wskazują na rosnącą potrzebę adaptacji współczesnych praktyk edukacyjnych do realiów technologicznych, wydając znaczenie multimedialnych narzędzi jako fundamentalnych komponentów współczesnego procesu dydaktycznego. W obliczu tych wyników istotne jest zatem zrozumienie roli nauczyciela w nowoczesnym środowisku edukacyjnym. Pedagodzy muszą opanować umiejętność efektywnego wykorzystania narzędzi technologicznych w celu wzbogacenia procesu dydaktycznego, podczas gdy uczniowie powinni rozwijać zdolności do krytycznego i samodzielnego korzystania z dostępnych zasobów cyfrowych. Nauczyciele, zamiast odgrywać wyłącznie rolę dostarczycieli wiedzy, powinni stać się facylitatorami i mentorami. Jako facylitatorzy mają za zadanie tworzyć środowisko, które sprzyja aktywnemu uczeniu się. Ich rola polega na ułatwianiu procesu nauki poprzez zastosowanie różnorodnych metod dydaktycznych, takich jak interaktywne narzędzia czy zadania projektowe, które angażują uczniów i stymulują ich samodzielne myślenie. Dodatkowo zarządzają dyskusjami i współpracą w klasie, organizując grupowe projekty i moderując wymianę pomysłów, pozwalając uczniom uczyć się od siebie nawzajem. Regularne monitorowanie postępów uczniów i dostosowywanie metod nauczania do ich indywidualnych potrzeb stanowi istotną część tej roli.

Jednocześnie, jako mentorzy, nauczyciele pełnią funkcję doradczą, wspierając uczniów w rozwoju umiejętności oraz w osiąganiu ich celów edukacyjnych i osobistych. Jest to szczególnie ważne w erze internetu, kiedy to młodzież jest raczej zamknięta w sobie, a zawieranie nowych znajomości w świecie realnym nie przychodzi jej tak łatwo jak kiedyś. Nauczyciele wspierają rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia, zachęcając uczniów do zadawania pytań i analizowania informacji. Pomagają im również w identyfikacji ich mocnych stron, zainteresowań i aspiracji, udzielając porad dotyczących wyboru ścieżki kariery oraz planowania dalszej edukacji. Budują pozytywne relacje z uczniami, tworząc atmosferę, która sprzyja ich motywacji i zaangażowaniu. Dzięki osobistemu wsparciu uczniowie czują się bardziej pewni siebie i są skłonni do podejmowania nowych wyzwań.

Nauczyciel jako przewodnik w świecie AI

Dotychczasowa analiza roli nauczyciela w kontekście rewolucji medialnej wskazuje na fundamentalne zmiany, jakie zachodzą w procesie edukacyjnym, wymagając od pedagogów nie tylko adaptacji, lecz również proaktywnego działania w integrowaniu nowych technologii w ramach dydaktyki. Zrozumienie teoretycznych aspektów tej transformacji jest kluczowe, jednak równie istotne jest prześledzenie, jak te koncepcje przekładają się na praktykę codziennej pracy edukacyjnej.

Narzędzia AI stosowane podczas lekcji wspierają proces uczenia się i znacząco zmieniają sposób, w jaki uczniowie angażują się w materiał oraz w interakcje językowe. W kolejnej części omówiona zostanie konkretna aplikacja AI – Bing Image Creator – która może być wykorzystywana w praktyce dydaktycznej, zwłaszcza w ćwiczeniach rozwijających umiejętność szczegółowego opisywania postaci. Kreator Obrazów Bing to, jak czytamy na stronie narzędzia, „produkt ułatwiający użytkownikom generowanie obrazów sztucznej inteligencji za pomocą

DALL-E 3". Po przedstawieniu monitu tekstowego sztuczna inteligencja wygeneruje zestaw kilku obrazów pasujących do tego monitu, które można pobrać na swoje urządzenie. Jeżeli użytkownik nie zdecyduje się na pobranie, może wyświetlać zdjęcia bezpośrednio na stronie kreatora, które będą przechowywane przez system przez 90 dni. Aby korzystać z aplikacji, należy zalogować się za pomocą konta Microsoft.

Proces zastosowania aplikacji na lekcji języka obcego można podzielić na kilka etapów, z których każdy ma na celu rozwijanie konkretnych kompetencji językowych oraz wzmocnienie motywacji i zaangażowania uczniów. Poniższa propozycja została wypróbowana na zajęciach języka niemieckiego w technikum.

Temat lekcji: *Mein Selbstporträt. Mój Autoportret.*

Typ szkoły: szkoła ponadpodstawowa

Poziom nauczania: A2+/B1, wariant III.2/III.1.P

Cele lekcji:

➔ **Cele komunikacyjne:**

Uczeń:

- opisuje cechy charakteru człowieka,
- opisuje wygląd zewnętrzny człowieka.

➔ **Cele językowe:**

Cele gramatyczne:

Uczeń:

- odmienia czasowniki *być* (niem. *sein*) i *mieć* (niem. *haben*);
- buduje krótkie zdania oznajmujące.

Cel leksykalny:

Uczeń:

- używa zwrotów opisujących człowieka.

Metody i techniki pracy: praca z tekstem (opisy postaci), wypowiedź pisemna (tworzenie opisów), praca w grupach (dzielenie się pomysłami), burza mózgów (wymiana pomysłów na temat opisów), praca z ilustracjami (materiały pomocnicze), wykorzystanie technologii (Bing Image Creator), prezentacja ustna (czytanie opisów), dopasowywanie obrazów do opisów, dyskusja klasowa (refleksja nad procesem).

Przebieg lekcji

Przygotowanie do zajęć (5 minut)

Sprawdzenie listy obecności, sprawdzenie pracy domowej, przedstawienie celów lekcji, rozgrzewka językowa (odmiana czasowników *haben* i *sein*).

Prezentacja materiału lekcyjnego (8 minut)

Na początku lekcji nauczyciel wprowadza uczniów w temat, omawiając kluczowe elementy opisu postaci, takie jak wygląd zewnętrzny (np. rysy twarzy, kolor włosów, wzrost, budowa ciała), elementy ubioru oraz cechy osobowości. Nauczyciel może skorzystać z różnorodnych materiałów pomocniczych, takich jak przykłady opisów, karty pracy lub ilustracje, które pomogą uczniom lepiej zrozumieć, jakie szczegóły powinny zostać uwzględnione.

Utrwalanie materiału lekcyjnego (7 minut)

W fazie utrwalania materiału lekcyjnego można wykorzystać różnorodne ćwiczenia na słownictwo, aby efektywnie wspierać uczniów w przyswajaniu nowego języka. Ważne jest, aby rozpocząć od ćwiczeń bardzo zautomatyzowanych, które pomogą uczniom szybko przyswoić podstawowe słowa i zwroty przy opisie człowieka. Można wykonać na przykład ćwiczenia polegające na tłumaczeniu przymiotników z języka polskiego na niemiecki i odwrotnie. Uczniowie mogą także brać udział w quizach, w których muszą dopasować przymiotniki do ich antonimów lub synonimów.

Po zakończeniu etapu zautomatyzowanego warto przejść do bardziej zaawansowanych ćwiczeń, które zmuszają uczniów do refleksji. Można na przykład zadawać pytania, na które uczniowie będą mieli odpowiadać z wykorzystaniem nowo poznanych przymiotników.

Wykorzystanie materiału lekcyjnego – transfer (22 minuty)

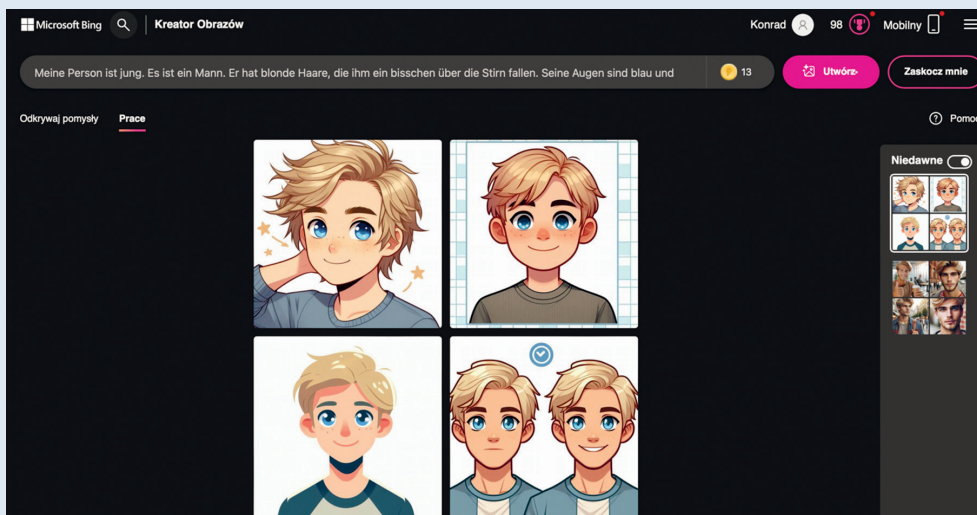
Następnie uczniowie są proszeni o samodzielne napisanie swojej charakterystyki w języku obcym. Nauczyciel zachęca ich do używania różnorodnych przymiotników, zwrotów i struktur gramatycznych, które pozwolą na stworzenie bogatego i szczegółowego opisu. Na tym etapie uczniowie powinni pracować samodzielnie. Pisanie krótkich opisów powinno potrwać maksymalnie 10 minut. Mają to być krótkie, proste zdania.

Przykładowy opis na poziomie językowym A2/B1: *Meine Person ist jung. Es ist ein Mann. Er hat blonde Haare, die ihm ein bisschen über die Stirn fallen. Seine Augen sind blau und leuchten freundlich. Er hat ein nettes Lächeln, das oft zu sehen ist. Sein Gesicht ist rundlich und er hat ein paar Sommersprossen. Er trägt meistens lässige Kleidung, wie Jeans und ein T-Shirt. Manchmal trägt er auch ein Hemd. Er ist entspannt und freundlich, und er bewegt sich mit viel Energie.*

Uczniowie opisują wprawdzie siebie, ale używają przy tym trzeciej osoby liczby pojedynczej. W ten sposób mają gwarancję, że ich obrazek zostanie wygenerowany prawidłowo.

Po zakończeniu pisania uczniowie przechodzą do wykorzystania aplikacji Bing Image Creator. Korzystając z telefonów lub tabletów, uczniowie wpisują stworzony przez siebie opis do aplikacji, która generuje obraz przedstawiający opisaną postać (zob. rys. 1). Ta czynność może potrwać około 5 minut.

Przykładowa postać wygenerowana przez AI w aplikacji Bing Image Creator po wpisaniu dokładnego opisu w języku niemieckim

Źródło: Bing Image Creator.

Po wygenerowaniu obrazów uczniowie zapisują je na swoich urządzeniach i przesyłają pliki wraz z opisem (lub zrzuty ekranu) na wcześniej ustaloną platformę (np. Google Classroom, Microsoft Teams) lub bezpośrednio do nauczyciela przez dziennik elektroniczny bądź adres e-mail. Nauczyciel zbiera wszystkie obrazy i przygotowuje je do prezentacji na tablicy interaktywnej lub projektorze.

Gdy wszystkie obrazy są już przygotowane, nauczyciel wyświetla je wraz z opisami na tablicy w losowej kolejności. Następnie uczniowie odczytują na głos opisy poszczególnych postaci i porównują tekst z wygenerowanym przez AI zdjęciem. Nie ujawniają jednak przy tym, który z uczniów jest autorem danego opisu. Uczniowie próbują dopasować opisy i zdjęcia do prawdziwych osób w klasie. Po kilku chwilach autor tekstu się ujawnia. Nie wszystkie zdjęcia i opisy muszą zostać zaprezentowane. Nauczyciel decyduje sam, ile produktów końcowych zostanie omówionych (ze względu na czasowy).

Ewaluacja (3 minuty)

Po zakończeniu ćwiczenia nauczyciel zachęca uczniów do dyskusji na temat procesu tworzenia opisów i generowania obrazów. Mogą oni wymienić się swoimi doświadczeniami, omówić trudności, jakie napotkali, oraz podzielić się spostrzeżeniami na temat użytego słownictwa i struktury językowej. Nauczyciel może także podsumować lekcję, wskazując na kluczowe umiejętności językowe, które zostały rozwinięte, oraz na znaczenie precyzyjnego wyrażania się w języku obcym.

Opisana lekcja integruje wiele różnych aspektów dydaktycznych, od rozwijania umiejętności pisemnych i ustnych, poprzez kreatywne myślenie, po zastosowanie technologii w procesie nauczania. Wykorzystanie Bing Image Creator jako narzędzia wspomagającego naukę języka obcego nie tylko uatrakcyjni lekcje, lecz również stymuluje uczniów do aktywnego uczestnictwa, promuje współpracę i umożliwia praktyczne zastosowanie zdobytej wiedzy w kontekście interaktywnym. Integracja mediów cyfrowych i narzędzi AI w edukacji językowej sprawia również, że nauczyciel musi przyjąć rolę przewodnika, który wspiera uczniów w rozwijaniu umiejętności krytycznego myślenia, analizy i oceny informacji pochodzących z różnych źródeł. W ten sposób nauczyciel pomaga uczniom nie tylko w opanowaniu konkretnego materiału dydaktycznego, lecz także w przygotowaniu ich do funkcjonowania w coraz bardziej złożonym i zróżnicowanym środowisku informacyjnym.

Podsumowanie

Współczesne wyzwania edukacyjne związane z dynamicznym rozwojem technologii, takich jak internet, media społecznościowe i platformy e-learningowe, stawiają przed nauczycielami konieczność szybkiej adaptacji i innowacyjności w metodach dydaktycznych. Choć teoretycznie technologia ma potencjał, by znacznie wzbogacić proces nauczania i dostosować go do indywidualnych potrzeb uczniów, praktyka często pokazuje, że nauczyciele napotykają trudności z efektywnym wykorzystaniem tych narzędzi. Wielu z nich boryka się z problemami związanymi z brakiem odpowiedniego wsparcia szkoleniowego, niedostatecznym przygotowaniem oraz oporem przed zmianami. W praktyce szkolnej, mimo rosnącej świadomości na temat wartości mediów cyfrowych, integracja tych narzędzi w dydaktykę nie zawsze jest skuteczna. Aby nauczyciele mogli nadążyć za zmianami, muszą przejść przez szereg reform i adaptacji. Kluczowe jest dla nich nie tylko bieżące śledzenie nowinek technologicznych, lecz także zdobywanie odpowiednich umiejętności i wsparcia, które pozwolą im efektywnie wdrażać nowe technologie w proces nauczania. Rola nauczyciela zmienia się z tradycyjnego dostarczyciela wiedzy na facylitatora i mentora, który wspiera uczniów w rozwijaniu umiejętności krytycznego myślenia i samodzielnego korzystania z dostępnych źródeł. Odpowiedź na pytanie postawione w tytule tego tekstu: „Jak technologie zmieniają rolę nauczyciela”, jest zatem złożona. Technologia oferuje ogromne możliwości, ale jej efektywne wykorzystanie w edukacji wymaga od nauczycieli ciągłej adaptacji, szkoleń oraz wsparcia. Bez tych elementów dotrzymanie tempa zmianom może być wyzwaniem. Przyszłość edukacji leży więc w umiejętnym łączeniu tradycyjnych metod nauczania z nowoczesnymi narzędziami, co pozwoli na stworzenie bardziej angażujących i efektywnych doświadczeń edukacyjnych. W ten sposób możemy zbudować szkołę, która nie tylko dostosowuje się do zmieniającego się świata, lecz także przygotowuje uczniów do wyzwań przyszłości.

BIBLIOGRAFIA

- Białek, M. (2017), *Zadania i role nauczycieli języków obcych w świetle potrzeb edukacyjnych młodzieży gimnazjalnej*, „Neofilolog”, nr 48(2), s. 233–252.
- Böttcher, R. (2013), *Nauczanie hybrydowe – przyszłość nauki języków obcych*, „Języki Obce w Szkole”, nr 2, s. 93–96.
- Funk, H. (2001), *Das Ende ist nah! Oder auch nicht. Zum Funktionswandel der Fremdsprachenlehrwerke*, [w:] H. Funk, M. Koenig (red.), *Kommunikative Fremdsprachendidaktik – Theorie und Praxis in Deutsch als Fremdsprache. Festschrift für Gerhard Neuner zum 60. Geburtstag*, München: Iudicum Verlag GmbH, s. 279–293.
- Grunwald Declaration of Media Education (1982), <shorturl.at/RC0Z1> , [dostęp 27.11.2024].
- Marciniak, I., Rybarczyk, R. (2005), *Methodik des Daf-Unterrichts im Abriss*, Poznań: Wyższa Szkoła Języków Obcych w Poznaniu.

- Ratajski, S. (2019), *Edukacja medialna jako wyzwanie*. Warszawa: Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie.
- Tabora-Marcjan, E. (2002), *Media w kształceniu*, „Państwo i Społeczeństwo”, nr 2, s. 249 –254.
- Zarzycka, G. (2014), *Media w nauczaniu języków obcych: koncepcje teoretyczne i wybrane rozwiązania metodyczne*, „Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, nr 21, s. 321 –333.
- Zborowski, J. (1967), *Środki audiowizualne i techniczne w procesie nauczania*, „Zeszyty Naukowe WSP w Opolu, Seria B: Studia i Rozpraw” nr 17.

Artykuł został pozytywnie zaopiniowany przez recenzenta zewnętrznego „JOWS” w procedurze *double-blind review*.

KONRAD MISZKIEWICZ Absolwent filologii germańskiej na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, obecnie nauczyciel języka niemieckiego w poznańskim technikum. Pasjonuje się glottodydaktyką, lingwistyką (szczególnie morfologią i gramatyką) oraz akwizycją języków obcych. Dodatkowo prowadzi kursy online w szkole językowej, łącząc nowoczesne podejście do nauczania z praktyczną wiedzą językową.